

fahs

FAHS NUMMER 1 JANUAR 1999

Billedet viser Flynderupgård, hvor årets generalforsamling afholdes.

Bestyrelsen ønsker hermed vores medlemmer et rigtigt godt og aktivt nytår med Frederiksborg Amts Historiske Samfund. Og at året begyndte godt kan bekræftes af de lidt over 40 medlemmer, der i starten af januar deltog på vores hyggelige tur til Statens Museum for Kunst.

Mange medlemmer benyttede sig i november og december af vores udsalg af gamle årbøger. Vi har stadig mange af de gamle bøger på lager, men lageret svinder, hvilket både FAHS' kasserer og Helsingør Bymuseum er glade for. Dels skæpper salget lidt i vores kasse, og de solgte bøger giver plads på Bymuseets reoler.

Bestyrelsen har her i vinter blandt andet arbejdet dels på årbogen for 1999, som udkommer til generalforsamlingen den 27. marts, dels på flere spændende udflugter i det kommende år.

Så glæd dig allerede nu til atter et aktivt år med FAHS.

Med venlig hilsen
På bestyrelsens vegne

Henrik A. Bengtsen
Formand

HOV - Fik du benyttet vores „*giv et FAHS-abonnement*“ - tilbud ?
Hvis ikke, så kontakt vores sekretariat på tlf. 49200811.

fahs

FAHS er et medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund og udkommer 4 gange årligt. I 1999 i følgende måneder: februar, april, august og november.

Artikler til bladet sendes til:

FAHS, Helsingør Kommunes Biblioteker, att. Eva Stennicke,
Lundegade 13, 3000 Helsingør. Tlf: 4928 3622, fax: 4928 3627

E-mail: eva.stennicke@telia.com

Medlemskab og kontingent: Helsingør Teaterforening, Havnepladsen 1,
3000 Helsingør. Telefon: 4920 0811

REDAKTION

Bibliotekar
Eva Stennicke
(ansvarshavende red.)

Tryk: A-print,
Espergærde
Lay-out, sats og
tilrettelæggelse:
Eva Stennicke

En krybskyttesag fra Nordsjælland 1665

Af Frida Kristensen, medarbejder ved Græsted lokalhistoriske arkiv.

Nordsjællands skove er dejlige. De frister os til herlige traveture, hvor vi kan nyde deres skønhed og friske luft. Og heldigvis har vi lov til at færdes der. Men sådan var det ikke i 1665, hvor følgende hændelser fandt sted. Dengang tilhørte al skov og næsten al jord med gårde og huse i Nordsjælland den ene-vældige konge. Jorden blev ganske vist dyrket af bønderne, men de havde fæstet deres gårde og huse af kongen.

Og skovene - ja, de var forbeholdt kongen til hans jagter, det var hans vildtbane. I skovene måtte ingen almindelige dødelige færdes uden tilladelse, endsig forgribe sig på planter eller dyr. Trods forbudet var der alligevel af og til nogle, der vovede at drive krybskytteri, som det kaldtes, selv om de vidste, at straffen herfor var umenneskelig hård.

Krybskytter blev sædvanligvis ikke dømt til døden, men til det, der i mine øjne er endnu værre - de blev straffefanger på Bremerholm. Og Bremerholm var kongens skibsværft i København, hvor fangerne måtte slide og slæbe dag efter dag. Det var barske forhold. De fik dårlig og mangelfuld forplejning og desuden jernlænker om benene forsynet med tunge jernkugler, som de måtte slæbe rundt med. Det var der vist ingen der overlevede.

På den måde havde kongen fået billig arbejdskraft og samtidig befriet sig for ulydige undersåtter.

Hvor meget vidste den almindelige bonde eller borger om forholdene på Bremerholm? Ja, det er jo ikke til at svare på i dag. Men de vidste sikkert, at ingen vendte tilbage fra Bremerholm.

Det vidste Will Pedersen, som her skal fortælles om, sikkert også. Will Pedersen blev født på Dronningemøllen, formentlig i første halvdel af 1630'erne. Hans far, Peder Willsen, var møller på Dronningemøllen, hans mor var Karen Andersdatter fra Sibbegård i Kirke Esbønderup.

I 1655 fæstede Will Pedersen gården Hintzehov, beliggende mellem Villingerød og Dronningemøllen. Ved samme tid blev han gift med Johanne Jensdatter, og i de følgende 10 år fødtes i ægteskabet 4 børn, så Will Pedersen var tilsyneladende en almindelig, veletableret bonde og familiefar. Men han havde nok noget uroligt blod i årerne, for et par gange fik han bøder for mindre lovovertrædelser, f.eks. ulovlig skovhugst.

En dag gik det rigtig galt. Den 21. oktober 1665 blev han taget på fersk gerning for krybskytteri. Med sig havde han 4 dræbte rådyr, så det var ikke til at bortforklare. Han blev fængslet på Kronborg. Hjemme på Hintzehov sad Johanne Jensdatter med sine 4 børn, hvoraf den yngste var et års tid gammel. Men hun fik ikke lov til at blive der ret længe, Will havde jo „forbrudt sit fæste“, dvs. mistet sin gård med alt hvad der var. Alt skulle tilfalde kongen.

Johanne og børnene måtte altså forlade Hintzehov, og vi genfinder dem i Vil-lingerød hos Niels Pedersen og hans kone Anna Larsdatter på Indelukke-gård. Og hvorfor netop dér? Ja, det er ikke helt opklaret, men der synes at have været visse relationer mellem familien på Dronningemøllen og Niels Pedersens familie. En medvirkende grund var nok også, at Niels Pedersen og Anna Larsdatter var barnløse. I hvert fald boede Johanne Jensdatter og børnene på Indelukkegård, så materielt havde de det nok godt.

Will Pedersen, derimod, havde det vist ikke godt rent fysisk. Hvordan han havde det psykisk melder de gamle papirer intet om. Var han mon en forhærdet fyr, der tog sin skæbne i stiv arm? Eller fortrød han - for sent? Tænkte han på, hvad der skulle blive af hans kone og børn? Fortiden er tavs herom.

Nu sad han altså i fængsel på Kronborg, og det har så vist ikke været nogen spøg i kolde og klamme fængselskældre. Han kom i forhør, hvor han bl.a. fortalte, at Iver Skomager i Helsingør var hans mellemmand til aftagerne i Helsingør, og at Mads Tiel i Helsingør også drev krybskytteri. Forhøret blev foretaget af ridefogden Hans Rostgaard, og han indstævnedes nu alle de angivne til Kronborg Birketing, men flere undlod at møde. Vi skal senere høre hvorfor. Derefter indstævnedes de udeblevne m.fl. borgere i Helsingør til Helsingør Byting, hvor de mødte den 5. november 1665.

Hans Rostgaard indledte med afhøring af Iver Skomager (Iver Børgesen). Iver forklarede, at han var blevet „forført“ af en del personer i Helsingør til denne „ulykke“, fordi de altid havde bedt ham om at skaffe dem vildt. På spørgsmålet om hvorfor han på Birke-tinget havde benægtet alt, svarede han,

at Peder Brokieker var kommet til ham med en flaske brændevin og havde drukket ham til, og Peder Brokieker havde sagt, at han, Iver, skulle „staa hart paa hans Nei“.

Om den bøsse, som Will Pedersen var blevet pågrebet med, forklarede Iver, at toldereren Johan de Rode engang havde bedt ham skaffe sig et rådyr, men da Iver ingen bøsse havde, forærede Johan de Rode ham en flintebøsse, som han videresolgte til Will Pedersen.

Derefter fortalte Iver Skomager, hvor mange dyr han havde afsat for Will Pedersen, Mads Tiel og andre, og til hvem. Det blev en interessant opremsning.

Fra Will Pedersen havde han i tidens løb fået 10 rådyr, som var afsat til følgende:

- 1 til tolder Johan de Rode
- 1 til den hollandske Ressident
- 5 til Helvig „paa Torvet“, på forskellige tidspunkter
- 1 til brygger Peder Koch i St. Annegade
- 1 til Johan Skierudt i Stengade
- 1 til kaptajn Jacob Albertsens enke.

Fra Mads Tiel havde han fået 3 dyr, de 2 før krigens tid og 1 ved juletid 1662, han huskede ikke hvem, der havde fået dem. For det ene dyr havde Mads Tiel fået en bøsse.

Fra Hans Tiel i Helsingør havde han fået 2 ved juletid 1662, men huskede ikke hvem der havde fået dem. Hans Tiel fik en bøsse for dem.

Fra Ole Tiel i Helsingør fik han 1 dyr for 3 år siden, samt en hare for 2 år siden.

Fra Jørgen Jensen i Nellerød fik han 2 dyr i januar 1665, dem fik borgmester Martinus Owe.

Fra Ole Andersen i Nejlinge fik han „forrige vinter“ 1 dyr, som borgmester Martinus Owe fik. Ole Andersen fik en bøsse for det.

Fra Jens Skomager i Højbjerg havde han fået 2 dyr for 3 år siden, men erindrede ikke hvem der havde fået dem.

Fra Niels Semmedsen i Vejby havde han fået 2 harer og 1 agerhøne.

Iver selv havde for 4 år siden skudt 1 rådyr i Horserød Vang og det fik Margrete Herpers „ved Stranden“.

Der var altså adskillige, der drev krybskytteri. Deres aftagere må vel siges at være overklassen i Helsingør med borgmesteren i spidsen, og at de havde lyst til dyresteg er vel ikke overraskende, men det kan nok undre en, at de ikke holdt sig for gode til at omgå loven. Men som vi senere skal høre, vidste de - og ikke mindst borgmesteren - hvordan de skulle klare den side af sagen.

Efter Iver Skomager blev Mads Tiel forhørt. Han var blevet pågrebet straks efter, at Will Pedersen havde angivet ham, men ved de tidligere forhør havde han nægtet alt.

Stillet over for Iver Skomagers tilståelser, erkendte han nu alt og fortalte yderligere, hvor han havde skudt dyrene: „i Helsing Holme“ - „Norden Helsing i Clemmeds Skov“ og „ved Ravbjerg Mose mod Kiederop“.

Endelig afhørtes de to, der havde hjulpet Iver med at bringe dyrene hen til „kunderne“. Det var Anne Hans Hjulmands, der boede i samme hus som Iver, samt Ellen Jensdatter, der boede hos Hendrik Maler.

Hans Rostgaard spurgte dem, hvorfor de ikke var mødt på Birketinget, og de svarede, at borgmester Martinus Owe havde forbudt dem det.

Men nu fik Anne Hans Hjulmands munden på gлед og berettede detaljeret om, hvordan hun havde båret dyr i en sæk til de af Iver Skomager angivne personer. Anne Jensdatter havde kun én gang båret 1 dyr i en sæk til borgmesteren. Dermed sluttede forhørene.

Referatet er underskrevet af 4 vidner Jacob Zølner - Jacob Mortensen - Jens Sørensen - Jens Heggesen. Og derefter står følgende:

„Jeg som Hans Kongl. Mayst. underdanige Tiener begærer af Hans Mayst. Byfoged, at disse ovenskrevne personers Bekendelse maa blive Ord til Andet i Tingbogen indført og mig siden tillige med Tingsvidnet igen leveres med videre hvis (hvad) for retten kan passere.

Hans Rostgaard.“

Derefter stillede Hans Rostgaard nogle skarpe spørgsmål til borgmesteren:

1. hvorfor han på Birketinget sagde, at han havde fået to dyr af Iver Skomager, når denne nu siger, at han havde fået tre?
2. hvorfor dyrene var gemt i sække, når han fik dem, og hvorfor han ikke havde anmeldt dyrene ved Toldboden og betalt told for dem?
3. hvorfor han forbød Hans Hjulmand og hans hustru samt andre indstæv-

nede at møde på Birketinget?

4. hvorfor han foregiver at være uskyldig angivet af et ondt menneske, hvis navn han opfordres til at oplyse?

Og hvis han ikke kan eller vil det, må han selv anses for at være usandfærdig, og han ved jo nok, hvilken straf den bør have, som bringer usandfærdighed for kongen.

For det andet ønsker Rostgaard at vide, om borgmesteren med god samvittighed kan benægte Iver Skomagers tilståelse?

Hans Rostgaard spørger også tolderen, om han nægter at have givet Iver Skomager en bøsse og at have fået et dyr af ham?

Den 20. november holdtes igen møde i Helsingør, hvor Iver Skomagers og Mads Tiels tilståelser blev „læst og paaskrevet“, og derefter af begge bekræftet ved deres ed „med oprakte Fingre“.

En uge senere afleverede borgmester Martinus Owe og tolder Johan de Rode deres skriftlige svar på Hans Rostgaards spørgsmål. Faktisk svarer de ikke på spørgsmålene, men indskrænker sig til advarende at skrive, at man må huske på, at de har nære og gode forbindelser til såvel kongen som andre højtstående personer.

Derefter er tingbogen tavs om sagen. Og borgmesteren vedblev at være borgmester til sin død i 1674. Han blev begravet i St. Mariæ kirke, hvor hans ligesten stadig kan beses.

Ak, ja - - -

Men hvem var egentlig de mest skyldige? Eller var nogen mere skyldig end andre? Det mente man åbenbart, for de, der havde opfordret til krybskytteri og aftaget dyrene, gik fri.

På Kronborg sad 3 mænd og ventede på deres dom: Will Pedersen, Mads Tiel og Iver Skomager.

Den 20. januar 1666 blev Will Pedersen og Mads Tiel dømt og ført til Bremerholm.

De øvrige af Iver Skomager angivne var borttrømt og vi ved ikke mere om dem. Måske var deres tilværelse trods alt bedre end på Bremerholm.

Iver Skomager beholdt man på Kronborg i over et år mere med det formål, at han skulle angive flere, „hvilket han og haver gjort“. Derefter fik han sin dom.

Desværre står der ikke i det gamle bilag, hvad hans dom gik ud på, men vi gætter nok ikke helt forkert, hvis vi siger Bremerholm. I hvert fald var han ikke længere på Kronborg. Det fremgår af et regnskabsbilag, hvor marketenderen på Kronborg

„.....haver bekommet til hans (Ivers) Underholdning om Dagen 6 Skilling efter velb. Hr. General Majors Befaling, er ugentlig 2½ Mark 2 Skilling. Haver siddet i Fængsel - 52 Uger til General Fiscal lod tage Dom over ham med flere.

Er tilsammen Penge 22 Rigsdaler 4½ Mark.“

Udgifterne til retssagen fremgår af nogle regnskabsbilag for henholdsvis Birketinget og Bytinget. Og det er, trods sagens alvor, ganske interessant læsning. Udgifterne til Birketinget er udførligt gengivet nedenfor mens de til Bytinget er gengivet summarisk.

Birketinget:

„Bekostet paa de trende Personer som blev paagrebet formedelst de haver forset dem i Kgl. Mayst. Vildtbaner og der bortskudt mangfoldige Dyr. Hvorpaa er anvendt til Proces samt til deres Fortæring som følger

	<u>Mark</u>	<u>Skilling</u>
2 Ark forseilt Papir til tvende Gange deres Bekendelse á 24 Skilling	3	-
tvende Kaldssedlers Papir at lade stævne i Helsingør og paa Birket	-	12
3 Ark Papir til et Tingsvidne á 24 Skilling	4½	-
et Ark Indlægspapir og i rettesettelse	1½	-
3 Ark til Dommen paa Birketinget á 24 Skilling	4½	-
Tingskriver, Stævningsmænd	5	-
Desligeste ført Proces til Holbo Herredsting og ladet stævne til Vidnesbyrd at paahøre tvende Kaldssedler	-	12
Nok for Kaldssedler at stævne til Doms Mads Tiel	-	6
Til Domspapir 3 Ark á 24 Skilling	4½	-
Nok at stævne til Doms de bortrømte Dyreskytter, Kaldspapir	-	6
Til Domspapir 2 Ark	3	-

---

er 4 Rdl. 4 Mk. 4 Sk

Birketinget:

Udgifterne til Marketenderen paa Cronborg for de trende Personers Kost nemlig Will Pedersen, Mads Tiel og Iver Skomager fra den 21. Oktober og til den 20. Januar efter velb. Hr. General Majors Befaling, om Dagen hver 8 Skilling
er Penge 22 Rdl. 4½ Mk.

Er saa gaaen Dom over de tvende og kom til Bremerholm. Siden haver Iver Skomager bekommet fra den 20. Januar og til den 1. Maj 6 Skilling om Dagen
er Penge 6 Rdl. 1½ Mk.

De tilsvarende udgifter til retssagen ved Bytinget beløb sig til:
8 Rd. 4 Mk. 3 Sk

Man forstår godt, at der blev holdt nøje regnskab med forbruget af papir, det har været ret dyrt, et ark kostede 3-4 gange så meget som kosten til en

fange pr. dag. Ganske vist var fanger nok på smalkost, men alligevel.

Nu var retssagen slut. Will Pedersen var ført til Bremerholm, og herefter er de gamle papirer tavse om ham. Men ikke om hans efterladte kone og børn.

Johanne Jensdatter og børnene Thue, Karen, Peder og Hans kom som tidligere omtalt til at bo på Indelukkegård i Villingerød hos Niels Pedersen og Anna Larsdatter.

Thue Willsen blev „temmermand paa Bremerholm“ (af alle steder!).

Karen Wills datter blev gift med Anders Jensen på Kikhavn.

Peder Willsen blev gårdfæster, først på en gård i Saltrup - den senere Baunegård - men omkr. 1718 flyttede han til en gård i Alume, hvorefter hans bror Hans Willsen fæstede Baunegård i Saltrup indtil sin død i 1724.

På Indelukkegård døde Niels Pedersen omkr. 1670, og i februar 1671 kom

der en ny fæster til gården. Det var Peder Nielsen Munck fra Tisvilde.

Peder Munck var da omkr. 32 år, og Johanne Jensdatter var nok ikke meget ældre, så det endte med bryllup for de to. Og det er en af årsagerne til, at jeg i dag kan skrive denne beretning. Peder Munck og Johanne Jensdatter blev nemlig via 2 af deres 3 døtre mine tip-tip-tip-tip-oldeforældre.

Kilder:

Helsingør Tingbog B.56
Kronborg Len Skiftebog 1660-70
Kronborg Amt Skifteprotokol
1670-78 og 1691-1700
Lensregnskaber Kronborg Len
1654-55, Fæsteregister
Amtsregnskaber Kronborg Amt,
Jordebogsregnskab 1670-71,
Fæsteregister
Amtsregnskaber Kronborg Amt,
Jordebogsregnskab 1665-66,
Diverse Udgifter

Forårsturen går til Jægerspris !

Noter allerede nu datoen for Frederiksborg Amts Historiske Samfunds forårs/sommertur, nemlig lørdag d. 12. juni 1999.

Turudvalget vil give flere oplysninger om turen i næste nummer af FAHS.

Men mon ikke turen kommer til at dreje sig om Jægerspris Slot, Frederik VII og Grevinde Danner. Og så er det jo i år 150 år siden vi fik Grundloven (under Frederik VII) og 125 år siden Grevinde Danner oprettede „Kong Frederik VII's Stiftelse for hjælpeløse og forladte Pigebørn især af Almuen“.

Flynderupgård

Som det fremgår af indkaldelsen på sidste side holdes årets generalforsamling **lørdag den 27. marts** på Flynderupgård Museet.

Bestyrelsen har vanen tro sammensat en eftermiddag med forskelligt godt til både hjernen, øjnene og gansen.

Det forventes, at dagen slutter mellem kl. 16 og 16.30.

Efter generalforsamlingen vil museumsinspektør *Anne Majken Snerup-Rud* tale om „**Visioner og virkelighed - Frilandskulturcenterets første år**“.

Anne Majken holdt for nogle år siden et spændende foredrag for FAHS om planerne for etableringen af et frilandskulturcenter på Flynderupgård. Hun har i år velvilligt sagt ja til at følge dengang's visioner op med idag's virkelighed, samt vise rundt på området.

Frilandskulturcenteret Flynderupgård blev skabt i 1994, og det er stadig under opbygning. Landbruget fra 1920-30'erne er valgt som udgangspunkt for centeret, og i dag drives der landbrug på ca. 10 tdr. land som dengang.

I det historiske landbrug dyrkes markerne med gamle kornsorter, roesorter, kartofler m.v. Husdyrbestanden skal med tiden opbygges med den tids typiske husdyr som køer, heste, grise, høns, gæs m.v. af gamle danske racer. Således vil gården med tiden deltage i det landsdækkende ar-

bejde med at bevare de gamle racer for eftertiden.

Også prydhave og køkkenhave dyrkes med planter og efter metoder fra 20'erne og 30'erne.

Besøg Spisehuset „Folkestuen“ før generalforsamlingen.

Som nævnt i indkaldelsen drikker vi eftermiddagskaffe i „Folkestuen“, men da spisehuset fungerer som et historisk køkken og som spisested for museets gæster, så var det måske en god idé at spise frokost her inden generalforsamlingen.

I spisehuset serveres mad, som man fik det i de nordsjællandske folkestuer i 1920'erne. Der serveres varme retter, dagens grød, fedtemadder og meget mere.

Spisehuset har åbent fra kl. 12.
Fra menukortet kan nævnes:

Sild med brød, smør eller fedt	20,-
Fedtemadder, 2 halve	5,-
Mellemmadder, 3 stk. uspecificeret	20,-
Grovbolle med smør	8,-
Grovbolle med ost el. pølse	15,-
Ugens varme ret	45,-
Dagens grød	10,-
Smagsprøve af dagens grød	5,-
Øl	12,-
Sodavand	8,-

Bidrag til FAHS-bladet

„Frederiksborg amt omfatter NØ-Sjælland og den nordlige del af halvøen Horns Herred; 1346 kvadratkilometer, 334952 indb. (1985). Administrationsby Hillerød. F er skov- og sørigt med bl.a. Gribskov og Arresø. Ret sandede jorde med ca. 250 grusgrave. F er både bebyggelses- og erhvervsmæssigt præget af Kbh.s nærhed“

sådan står der i Gyldendals 1-binds leksikon fra 1988.

Som redaktør af FAHS-bladet er det selvfølgelig min ambition, at bladet hver gang skal indeholde mindst en original artikel.

Jeg kan redigere, informere og mere i den stil, men absolut ikke selv skrive små lokalhistoriske artikler, som vores medlemmer vil læse i dette blad. Derfor vil jeg hermed opfordre medlemmerne til at sende materiale til mig. Artikler skrevet med FAHS-bladet for øje, er nu engang mere spændende end afskrifter af gamle leksikonartikler. Hvis du er usikker, giver vi råd og vejledning.

Som det fremgår af side 2, kan bidrag til FAHS-bladet sendes til:

Helsingør Kommunes Biblioteker
att. Eva Stennicke
Lundegade 13
3000 Helsingør,
ligesom jeg kan kontaktes der på
tlf. 49 28 36 22
ES

Nye Bøger

ved Eva Stennicke

Farum : historie, udvikling og miljø.

Af Morten Bjørn ... et al.
Kroghs Forlag, 1998. 159 sider.

Finn-husene i Hillerød 1948-1998. Redaktion: Tage Eskestad ... et al. Grundejerforeningen Finn-husene, 1998. 68 sider.

Finn-husene er finske træhuse i kvarteret på Stubbevang, Poppelgangen og Rytterstien i Hillerød. Bogen er udgivet i forbindelse med grundejerforeningens 50 års jubilæum.

Rudolph Tegnens udvikling som billedhugger.

Af Anne Hald
Rudolph Tegnens Museum, 1998.
Ca. 60 sider.

Om billedhuggeren Rudolph Tegner (1873-1950). Illustrationerne viser bl. a. nogle skulpturer på museet i Dronningmølle.

Postvæsenet på Halsnæs.

Af Søren Jessen: 3 artikler i PHT, Posthistorisk Tidsskrift, 1998. Nr. 1 - 3

Farumgård under enevælden : en liden bondegaard udi Farum som ere indrettet til lystgaard.

Af Erik Juul Pedersen
Farums Arkiver & Museer, 1998. 174 sider.

Louisiana 40 år : samlingen i dag

Katalogredaktion Kjeld Kjeldsen ... et al.

Louisiana, 1998. 144 sider.
Udgivet i forbindelse med udstilling 18/6 - 30/8 1998.

Nordsjælland omkring år 1800 : Jonquières' akvareller

Tekst af Niels Peter Stilling og Jens Johansen ; akvareller af Jean-Francois de Jonquières.

Udgivet i et samarbejde mellem Søllerød Museum, Helsingør Kommunes Museer og Hørsholm Egns Museum, 1998. 71 sider.

Nordsjælland som det så ud omkring år 1800 skildret i samtidige akvareller (gouacher) der kommen-

teres enkeltvis både motivmæssigt og billedteknisk. Desuden et afsnit om kunstneren. Bogen er udgivet i forbindelse med udstilling.

Vejby-Tibirke årbog

Udgivet af Vejby-Tibirke Selskabet. Årbogen for 1998 indeholder bl.a. en artikel om maleren Ejler Bille, en artikel om en altertavle fra Tibirke Kirke samt et par erindringsartikler fra Holløse og Ørby.

Vetrantogscenter Fredensborg ,

under protektion af Hans Kongelige Højhed Prins Henrik, historisk baggrund og projektbeskrivelse. Tekst ved Jan Hein Hedegaard og Søren Widding. Veterantogscenter Fredensborg, 1998. 19 sider.

Middelalderår i 1999

Danske museer, arkiver, biblioteker og foreninger sætter i 1999 middelalderen på programmet i et landsdækkende formidlings- og forskningsprojekt.

Middelalderen er i Danmark perioden fra ca. år 1000, da danskerne blev kristne, til reformationen i 1536. Der vil i løbet af året blive arrangeret udstillinger, skrevet bøger og artikler, afholdt foredrag og studierejser, som alt sammen har med middelalderen at gøre.

Også i Frederiksborg Amt vil der foregå en masse. Det er muligt løbende at holde sig orienteret om aktiviteterne ved hjælp af Middelalderårets arrangementskalender på internettet. Internetadressen er: <http://www.middelalder.dk>

Har man ikke adgang til internettet hjemme, er det bare at tage FAHS-bladet under armen og gå til det nærmeste bibliotek. Der vil personalet helt sikkert hjælpe med at finde frem til middelalderårets hjemmeside.

I arrangementskalenderen kan jeg på nuværende tidspunkt bl.a. se, at Farums Arkiver og Museer afholder ekskursion til Birkerød Kirke d. 25. februar og til Lyngø og Nørre Herlev kirker d. 18. marts. Kontakt arkivet tlf. 44 95 89 48 v. Helle S. Larsen for nærmere oplysninger.

Kirker er også emnet for det foredrag, som Nordsjællandsk Folke-museum afholder på Nødebo Kro d. 1. marts, titlen er her „Middelalderens kirker“. Nærmere oplysninger tlf. 48 24 34 48.

1. marts åbner ligeledes udstillingen „Middelalderen på Frederiksborg“. Der er omvisning i udstillingen på Frederiksborg Slot d. 22. marts kl. 13.30.

Esrum Kloster åbner 1. maj to udstillinger - dels udstillingen „Hvad Fanden i Helvede“ om middelalderens djævletro - dels udstillingen „Broder Rus' køkken“ om mad og drikke i middelalderen.

ES

Generalforsamling lørdag den 27. marts

Frederiksborg Amts Historiske Samfund indkalder hermed til ordinær generalforsamling **lørdag den 27. marts kl. 13.30** på Flynderupgård Museet, Agnetevej 9, 3060 Espergærde.

Kl. 13.30 Generalforsamling

Generalforsamlingen afholdes med følgende dagsorden jf. lovene:

- Valg af dirigent
- Bestyrelsens årsberetning
- Forelæggelse af regnskab
- Valg af bestyrelsesmedlemmer
- Valg af revisorer
- Fastlæggelse af kontingent.

Bestyrelsen vil på generalforsamlingen fremlægge forslag til en kontigentforhøjelse på 30 kr. til i alt 150 kr. for almindelige medlemmer.

- Eventuelt.

Ca. 14.30 kaffe og kage i spisehuset „Folkestuen“ til 20 kr. pr. person.

Ca. 15.00 „**Visioner og virkelighed - Frilandskulturcenterets første år**“. Ved museumsinspektør *Anne Majken Snerup-Rud*

Hvordan kommer man til Flynderupgård ?

Flynderupgård ligger mellem Mørdrup og Snekkersten station.

Med bus er det lettest at tage fra Espergærde station eller fra hjørnet af Hovvej og Mørdrupvej, ca. 100 m. fra Mørdrup station.

Bus 805 afgang fra Espergærde station 14.05, Hovvej/Mørdrupvej ca. 14.11 og ankomst Flynderupgård ca. 14.15.

(Bus 806 afgår fra Espergærde station 14.24, Hovvej/Mørdrupvej ca. 14.32 og ankomst Flynderupgård ca. 14.35.)

Fra Flynderupgård går busserne mod Espergærde 05 og 46.